

คาดการณ์ผลกระทบการแบงก์ในไตรมาส 2/2563... กำไรลด แม้สินเชื่อโตสูงจากมาตรการช่วยผู้ประกอบการ

ECONOMIC BRIEF

ปีที่ 26 ฉบับที่ 3876

วันที่ 20 กรกฎาคม 2563

สภาวะแวดล้อมที่อ่อนแอต่อเนื่องของเศรษฐกิจไทยจากการระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ในช่วงต้นปี 2563 มีผลกระทบมากขึ้นต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในช่วงไตรมาสที่ 2/2563 ขณะที่การกิจสำคัญเร่งด่วนของธนาคารในช่วงนี้ สลับกลับมาที่เรื่องการติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ตามแนวทาง/โครงการความช่วยเหลือของหน่วยงานทางการ รวมไปถึงมาตรการช่วยเหลือลูกค้าของแต่ละธนาคาร ทั้งเพื่อสนับสนุนสภาพคล่องและปรับโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้ทุกกลุ่ม โดยคงต้องยอมรับว่า วัฏจักรเศรษฐกิจที่มีความเสี่ยงสูงในขณะนี้ มีผลกดดันต่อรายได้จากธุรกิจหลักของธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะการปล่อยสินเชื่อ และรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ รวมทั้งทำให้มีค่าใช้จ่ายในการตั้งสำรองฯ ในเกณฑ์ที่สูงกว่าระดับปกติ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะยังคงเห็นต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี 2563

- การปล่อยสินเชื่อเร่งตัวขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 2/2563 จากสินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่ ขณะที่สินเชื่อ SMEs ได้อานิสงส์จากมาตรการภาครัฐ

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินว่า ภาพรวมสินเชื่อระบบธ.พ. ไทยในไตรมาส 2/2563 อาจเติบโตได้ไม่ต่ำกว่า 6.0% YoY เทียบกับที่ขยายตัว 4.1% YoY ในไตรมาส 1/2563 นำโดย การเร่งตัวขึ้นของสินเชื่อธุรกิจ ทั้งธุรกิจรายใหญ่และ SMEs โดยสำหรับธุรกิจรายใหญ่นั้น มีสัญญาณการเบิกใช้สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายไตรมาสแรก-ต้นไตรมาสสอง เพื่อทดแทนการระดมทุนผ่านการออกหุ้นกู้ในช่วงที่ตลาดมีความผันผวนสูง ขณะที่สินเชื่อธุรกิจ SMEs ททยอยเพิ่มขึ้นตามการอนุมัติสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำของโครงการรพท. และธนาคารออมสิน ประกอบกับธนาคารแต่ละแห่งก็ได้มีมาตรการสนับสนุนสินเชื่อเสริมสภาพคล่องแก่กลุ่มลูกค้าผู้ประกอบการของตนเองด้วยเช่นกัน

- อย่างไรก็ตามคาดว่า รายได้ดอกเบี้ยสุทธิและผลตอบแทนจากการปล่อยสินเชื่อ จะชะลอลงในไตรมาสที่ 2/2563 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสแรก เพราะธนาคารมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลง เพื่อช่วยลดภาระทางการเงินให้กับลูกค้าในยามที่เศรษฐกิจหดตัวลงอย่างมาก

คงต้องยอมรับว่า สินเชื่อที่เร่งตัวสูงขึ้นในช่วงระหว่างไตรมาสที่ 2/2563 อาจไม่ได้ทำให้ผลตอบแทนจากการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้นดังเช่นที่เคยเห็นในภาวะปกติ เนื่องจาก 2 เหตุผล ได้แก่ (1) ธนาคารพาณิชย์มีการปรับลดอัตราดอกเบี้ย MLR/MRR/MOR เพิ่มขึ้นอีก 0.53-0.75% ในไตรมาสที่

2/2563 ต่อเนื่องจากที่ได้ทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลงมาตั้งแต่ครั้งหลังของปี 2562 และ (2) สินเชื่อธุรกิจรายใหญ่และสินเชื่อ SMEs ที่ปล่อยใหม่ในไตรมาส 2/2563 น่าจะเป็นสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของพอร์ตโดยรวมของธนาคารพาณิชย์

ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า อัตราผลตอบแทนจากการปล่อยสินเชื่อ (Yields on Loans) ในไตรมาส 2/2563 จะชะลอลงมาที่กรอบ 3.40-3.85% จาก 4.50% ในไตรมาส 1/2563 ขณะที่ NIM หรืออัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ดอกเบี้ยเฉลี่ย จะชะลอลงมาที่กรอบ 2.20-2.50% จาก 3.00% ในไตรมาสแรกที่ผ่านมา

- **รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการไตรมาส 2/2563 คาดว่าจะลดลงประมาณ 35.0% เมื่อเทียบกับไตรมาสแรก** เนื่องจากบรรยากาศการใช้จ่ายภายในประเทศ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ชะงักงันในหลายภาคส่วน น่าจะมีผลกระทบต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะค่าธรรมเนียมจากบัตรเครดิตซึ่งลดลงตามปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตร บริการบัตร ATM/บัตรเดบิต ค่าหมายหน้า โดยเฉพาะจากการขายผลิตภัณฑ์ประกัน ตลอดจนค่าบริการที่ปรึกษา และค่าธรรมเนียมจากการจัดการ/จำหน่ายหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี กำไรจากเงินลงทุนที่มีโอกาสฟื้นตัวขึ้น (ตามทิศทางตลาดหุ้น และตลาดพันธบัตรที่สามารถปรับตัวขึ้นมาได้บ้าง หลังจากที่ถูกดัดแปลงอย่างหนักในไตรมาสแรก) น่าจะช่วยลดแรงกดดันต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยในภาพรวมลงบางส่วน

- **สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ-ธุรกิจที่อ่อนแอลง ส่งผลกระทบต่อเนื่องมาที่ประเด็นคุณภาพหนี้ และการตั้งค่าใช้จ่ายในการกันสำรองฯ**

ท่ามกลางสัญญาณอ่อนแอของเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าในหลายกลุ่ม ทำให้ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL Ratio) ของระบบธนาคารพาณิชย์¹ มีโอกาสขยับขึ้นไปที่ 3.30-3.40% ต่อสินเชื่อรวมในไตรมาส 2/2563 จากระดับ 3.05% ในไตรมาส 1/2563 โดยคงต้องติดตามสัญญาณด้วยคุณภาพของสินเชื่อในพอร์ตลูกค้า SMEs และลูกค้ารายย่อย อาทิ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ บัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกันอย่างใกล้ชิด

แม้ในระยะสั้น ตัวเลข NPLs ที่มีการรายงานออกมาจะยังไม่ขยับขึ้นมาก แต่คาดว่า สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการตั้งสำรองฯ ต่อสินเชื่อ (Credit Cost) จะขยับสูงขึ้นไปที่กรอบประมาณ 1.65-1.90% ในไตรมาส 2/2563 เทียบกับไตรมาสแรกซึ่งอยู่ที่ 1.46% เนื่องจากคาดว่า ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งจะทำการตั้งสำรองฯ ในระดับสูงตามความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกค้าที่เพิ่มสูงขึ้นจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องมองไปข้างหน้า (Forward-looking) มาก

¹ ระบบธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย ธ.พ. จดทะเบียนในไทย และสาขาธ.พ. ต่างประเทศ

ขึ้นตามมาตรฐานบัญชีใหม่ (TFRS 9) แม้ว่าเกณฑ์การผ่อนปรนการจัดชั้นหนี้ของธปท. จะช่วยบรรเทาภาระจากการให้ความช่วยเหลือลูกค้าก็ตาม²

- จากการที่ธปท. ระบุว่า จะไม่มีการต่ออายุมาตรการพักชำระหนี้เป็นการทั่วไป หลังครบกำหนดช่วง 6 เดือนในเดือนตุลาคม 2563 นั้น นับเป็นการส่งสัญญาณให้ธนาคารต้องเตรียมตัวให้พร้อมใน 2 เรื่องสำคัญ ได้แก่ 1) การเร่งตั้งสำรองฯ ไว้ล่วงหน้าเพื่อรองรับความเสี่ยงจากปัญหาคุณภาพหนี้ และ 2) การเร่งปรับโครงสร้างหนี้ ก่อนที่ลูกหนี้จะกลายเป็นหนี้ที่มีปัญหา โดยเฉพาะลูกหนี้กลุ่มที่มีความเปราะบางทางการเงินมีรายได้ไม่สม่ำเสมอ หรือเป็นกลุ่มที่เคยเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินว่า เศรษฐกิจที่ถูกกระทบอย่างหนักในปีนี้ และยังคงต้องใช้เวลาอีกหลายปีในการฟื้นกลับเข้าสู่ภาวะปกติ จะกลายเป็นสมมติฐานสำคัญที่ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งใช้ในการวางแผนธุรกิจในช่วงที่เหลือของปีนี้และต่อเนื่องในปีหน้า นอกจากนี้ ประเด็นหนึ่งที่ได้จากทุกวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมา ก็คือ ปัญหาคุณภาพหนี้มักเป็นตัวแปรตามหลังสภาวะเศรษฐกิจ (Laggard) ดังนั้นแม้สัญญาณเศรษฐกิจอาจเริ่มดีขึ้นบ้างในปีหน้า แต่จะยังคงมีโอกาสเห็น NPLs ในระบบธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วง 1-2 ปีนับจากนี้ และทำให้ธนาคารแต่ละแห่งต้องเตรียมการตั้งสำรองฯ ในระดับสูงกว่าปกติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อแนวโน้มกำไรสุทธิในช่วงหลายไตรมาสข้างหน้า โดยประเมินว่า Credit Cost ที่เพิ่มขึ้นทุกๆ 10 bps. จะมีผลทำให้กำไรสุทธิลดลงประมาณ 3,300-4,000 ล้านบาท

โดยสรุป สัญญาณอ่อนแอลงอย่างมากของเศรษฐกิจไทยในไตรมาส 2/2563 ที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อเนื่องต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งทำให้ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า กำไรสุทธิของระบบธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในไทยในไตรมาส 2/2563 จะลดลง 52.2% YoY ถึง ลดลง 42.0% YoY มาอยู่ที่ 2.68-3.25 หมื่นล้านบาท จากที่มีกำไรสุทธิ 6.37 หมื่นล้านบาทในไตรมาสที่ 1/2563 ที่ผ่านมา โดยเป็นผลมาจากการลดลงของรายได้จากธุรกิจหลักท่ามกลางผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 และการตั้งสำรองฯ เพื่อเตรียมการรองรับความไม่แน่นอนของประเด็นคุณภาพของสินเชื่อในช่วงหลายไตรมาสข้างหน้า ขณะที่แนวทางการตั้งสำรองฯ ของแต่ละธนาคารจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของพอร์ตสินเชื่อ

สำหรับในระยะที่เหลือของปี 2563 นั้น คาดว่า ความเสี่ยงของสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ที่ลากยาว จะยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ซึ่งทำให้โจทย์ในการประกอบทิศทางกำไรของระบบธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 ยังคงมีความท้าทายไม่น้อยไปกว่าช่วงครึ่งปีแรก ประกอบกับยังมีประเด็นที่ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องการเร่งปรับ

² ธปท. ได้มีมาตรการผ่อนปรนสำหรับการตั้งสำรองของธนาคารพาณิชย์ อาทิ เรื่องการจัดชั้นลูกหนี้ ซึ่งจะช่วยบรรเทาผลกระทบจากการไหลตกลับของสินเชื่อที่จะมีผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการตั้งสำรองฯ เพิ่มขึ้น เช่น กรณีพัก-ชะลอการชำระหนี้ สถาบันการเงินสามารถคงลูกหนี้ไว้ที่ Stage/ชั้น เดิมได้ หรือกรณีที่สถาบันการเงินมีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้ที่ยังไม่เป็น NPLs ก็สามารถปรับลูกหนี้ขึ้นเป็น Stage 1 หรือหนี้ปกติได้ทันที เมื่อชำระหนี้ได้ติดต่อกัน 3 เดือน/งวด เป็นต้น

โครงสร้างให้กับลูกหนี้ และการวางแผนทางให้ความช่วยเหลือลูกค้าของธนาคารแต่ละแห่ง ภายหลังจากที่มาตรการพัก-เลื่อนชำระหนี้สิ้นสุดลง ทั้งนี้ในปัจจุบัน ระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงมีฐานเงินกองทุนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ทางการกำหนด โดยอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 (Tier 1 Ratio) และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้น (BIS Ratio) ของระบบธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ อยู่ที่ 15.68% และ 18.69% ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ พ.ค. 2563 ตามลำดับ ซึ่งฐานเงินกองทุนที่เข้มแข็งและการเตรียมความพร้อมในการตั้งสำรองฯ ในระดับสูง สะท้อนว่าธนาคารพาณิชย์มีการดำเนินธุรกิจอย่างรอบคอบ และมีความสามารถในการดูแลให้ความช่วยเหลือลูกค้าตลอดระยะที่เหลือของปีได้

ประมาณการผลประกอบการไตรมาส 2/2563 ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

	2Q-2562 (ก่อน TFRS 9)	1Q-2563 (ตาม TFRS 9)	2Q-2563f (ตาม TFRS 9)	ปัจจัย / ประเด็นสำคัญ
กำไรสุทธิของระบบธ.พ. ไทย	5.608 หมื่นล้านบาท	6.371 หมื่นล้านบาท	2.68- 3.25 หมื่นล้านบาท -52.2% ถึง -42.0% YoY	เศรษฐกิจที่อ่อนแอจากโควิด-19 มีผลกระทบต่อรายได้จากธุรกิจหลัก และทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดูแลประเด็นคุณภาพหนี้
อัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้สุทธิ (NIM)	2.86%	3.00%	2.20-2.50%	NIM ไตรมาส 2/63 ชัยบ่งจากตามการทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธ.พ.
อัตรการเติบโตของสินเชื่อ (% YoY)	4.2%	4.1%	6.0-6.3%	สินเชื่อเติบโตสูง ตามการเบิกใช้สินเชื่อธุรกิจรายใหญ่ และการให้สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือสภาพคล่องสำหรับ SMEs
อัตรการเติบโตของเงินฝาก (% YoY)	3.1%	9.6%	11.8-12.2%	เงินฝากเติบโตสูง เพราะเป็นแหล่งพักเงินที่ปลอดภัย แม้จะมีการปรับลดดอกเบี้ยเงินฝากประจำและออมทรัพย์ลง
สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม* (ธ.พ.ไทย+สาขาธ.พ.ต่างประเทศ)	2.95%	3.05%	3.30-3.40%	ปัญหาคุณภาพสินเชื่อเผชิญแรงกดดันมากขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ
Credit Cost (%)	1.04%	1.46%	1.65-1.90%	คาดว่า ธ.พ.จะเตรียมตั้งสำรองฯ ไว้ล่วงหน้าเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านคุณภาพหนี้ที่ยังคงปรากฏต่อเนื่อง

ที่มา: ธปท. คาดการณ์ผลประกอบการไตรมาส 2/2563 โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

Disclaimer

รายงานวิจัยฉบับนี้จัดทำเพื่อเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ แต่บริษัทฯ มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในทางการค้าหรือประโยชน์อื่นใด บริษัทฯ อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อมูลได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสี่ยงเองทั้งสิ้น บริษัทฯ จะไม่รับผิดชอบผู้ใช้นี้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น